

PÍSMONÁ ČASŤ

1. časť

Čas na vypracovanie testu: 30 minút

UKÁŽKA Č. 1

Radosť čerpáme zo seba a chceme ju rozdávať iným. Nekritizujeme, snažíme sa pochopiť. Ľudia majú právo robiť v živote chyby. **Po búrke vždy vyjde slnko.** Od prírody sme stvorení vychutnávať si život.

Zmyslové orgány nás spájajú so svetom. Prostredníctvom nich vnímame nebezpečenstvo, ale aj pozitívne pocity. Na telo, ale i na dušu má pozitívny vplyv slnečné svetlo, teplo, ľudský dotyk.

Počúvajte hudbu, vychutnajte si vôňu... Stravujte sa zdravo, ale chutne. Pocity radosti a šťastia vytvára v tele **endorfiny**, ktoré upevňujú zdravie a zvyšujú našu výkonnosť.

Zdroj: internet

Úloha č. 1

Z textu 1. ukážky vyplýva:

- A. Humor, ktorý neuráža, je dobrý a potrebný.
- B. Pocity nenávisť, závisť a žiarlivosti sú najčastejšou príčinou chorôb.
- C. Pocity radosti a šťastia spúšťajú v mozgu hormón šťastia, sme plní energie a schopní prenášať hory.
- D. Spánok je nevyhnutný pre život.

Úloha č. 2

Po búrke vždy vyjde slnko znamená:

- A. Po každej búrke je potrebné ísť von, lebo slnko určite vyjde a dodá nám energiu.
- B. Po búrke treba zostať doma, lebo vtedy má slnko nepriaznivý vplyv na kožu človeka.
- C. To horšie v živote sa pomíne a potom nasleduje lepšie obdobie.
- D. Po búrke zostať doma aspoň dve hodiny, lebo práve vtedy sa človeku dobre rozmyšľa a vyrieši daný problém.

Úloha č. 3

Z textu 1. ukážky nevyplýva:

- A. Na ľudské telo má pozitívny vplyv chladné počasie.
- B. Všetci máme právo v živote robiť chyby.
- C. Po búrke vždy vyjde slnko.
- D. Je dobré sa stravovať zdravo, ale chutne.

Úloha č. 4

Význam slova *endorfín* označuje

- A. hormón nenávisti.
- B. hormón zlej nálady.
- C. hormón šťastia.
- D. hormón závesti a žiarlivosti.

Úloha č. 5

Zmyslové orgány nás spájajú so svetom. Prostredníctvom nich vnímame nebezpečenstvo, ale vnímame aj pozitívne pocity.

Uvedené vety sú:

- A. jednoduchá veta rozvitá, podrad'ovacie súvetie
- B. jednočlenná veta, podrad'ovacie súvetie
- C. prirad'ovacie súvetie, dvojčlenná úplná veta
- D. jednoduchá veta rozvitá, dvojčlenná úplná, prirad'ovacie súvetie

Úloha č. 6

Označte vetu, v ktorej je viacnásobný vetný člen.

- A. Na telo, ale i na dušu má pozitívny vplyv slnečné svetlo, teplo, ľudský dotyk.
- B. Počúvajte hudbu, vychutnajte si vôňu.
- C. Stravujte sa zdravo, ale chutne.
- D. Od prírody sme stvorení vychutnávať si život.

UKÁŽKA Č. 2

Zaujímavé fakty o Slnku

Slnko sa otáča podobne ako Zem. Aby sa však celé otočilo, potrebuje 27,4 dňa. Každú sekundu spáli 4 miliardy ton vodíka. Každých 11 rokov narastá slnečná aktivita. Škvryny na Slnku explodujú a vytvoria obrovské oblaky plynu, ktoré nazývame CME. Slnko vzniklo pred 4,5 miliardami rokov a nachádza sa asi v polovici svojho života. Takže poplašné správy o tom, že čoskoro vyhasne, sú tak trochu mimo. Klasifikuje sa ako hviezda strednej veľkosti. Napriek tomu je oproti Zemi obrovské. Do jedného Slnka by sa zmestilo viac ako milión Zemí. Je celkovo 100-krát väčšie ako naša planéta. Skutočne veľké hviezdy sú však až 400-krát väčšie ako Slnko. Vzdialenosť Slnka od Zeme je 149,60 milióna kilometrov. Najteplejším miestom na Zemi je Dallol v Etiópii. Priemerná denná teplota je tam 34,4°C. Gravitácia Slnka je 28-krát väčšia ako na Zemi. Človek, ktorý váži 70 kilogramov na Zemi, by na Slnku vážil až 1960 kilogramov. Slnko tvorí 92 percent vodíka, 7,8 percent hélia, zvyšok predstavujú ďalšie plyny.

Úloha č. 7

Ktorou skupinou slov možno nahradit' podčiarknuté slovo v ukážke č. 2 bez toho, aby veta stratila pôvodný význam?

- A. trieskať, udierať mlátiť
- B. práskať, vyletieť, šľahať
- C. búchať, hrkotať, vyšľahnúť
- D. detonovať, vybuchnúť, vyraziť

Úloha č. 8

Ktoré z nasledujúcich tvrdení nemá oporu v predchádzajúcom texte?

- A. Slnčná aktivita narastá.
- B. Na rozdiel od Zeme je povrch Slnka tvorený len plynmi.
- C. Všetko uhlie, olej, plyn a drevo na celej Zemi by udržali Slnko svietiť len pár dní, preto čoskoro vyhasne.
- D. Jednou z hviezd strednej veľkosti je Slnko.

Úloha č. 9

Podľa 2. ukážky je predpoklad, že Slnko bude ešte existovať

- A. viac ako 5 miliárd rokov.
- B. 9,5 miliardy rokov.
- C. menej ako 4 miliardy rokov
- D. 4,5 miliardy rokov.

Úloha č. 10

Ktorá možnosť vyhovuje tvrdeniu, že veľké hviezdy sú niekoľkokrát väčšie než Slnko?

- A. 100-krát
- B. 400-krát
- C. 40 000-krát
- D. nedá sa zistiť

Úloha č. 11

V ktorej možnosti sú všetky slová a slovné spojenia napísané pravopisne správne?

- A. slnečná erupcia, Škvvrny na Slnku, Dallol v Etiópii
- B. slnečná gravitácia, vzdialenosť od zeme, mesačný svit
- C. zemská príťažlivosť, Etiópsky občan, slnečná obloha
- D. mesiac žiari, slnka si veľa neužijeme, gravitácia Slnka

Úloha č. 12

Ktoré tvrdenie je pravdivé?

- A. V ukážke sa uplatňuje informačný slohový postup.
- B. V ukážke sa uplatňuje rečnícky štýl.
- C. V ukážke sa uplatňuje opisný slohový postup.
- D. Ukážka je umelecké rozprávanie.

Úloha č. 13

V ktorej možnosti sú len dokonavé slovesá?

- A. otáča, spáli, narastá
- B. otočilo, explodujú, vyhasína
- C. mihať, chvieť sa, tvoriť
- D. vytvoriť, skočiť, žmurknúť

Úloha č. 14

Označte skupinu slov, ktorú netvorí synonymá.

- A. intenzita, sila, veľkosť
- B. gravitácia, príťažlivosť, činnosť
- C. explózia, výbuch, detonácia
- D. aktivita, činnosť, agilnosť

Úloha č. 15

Ktoré slová nazývame expresíva ?

- A. slová bez citového zafarbenia
- B. všetky slová s citovým zafarbením
- C. slová s citovým zafarbením, ktoré vyjadrujú kladný citový postoj
- D. slová s citovým zafarbením, ktoré vyjadrujú záporný citový postoj

Úloha č. 16

V ktorej z uvedených možností sú len porekadlá?

- A. Matej ľady láme. Aký piatok, taká nedeľa. Bez rebríka ani na pôjd nevyjdeš.
- B. Nosí drevo do hory. Kto mlčí, ten svedčí. Láska hory prenáša.
- C. Sýte brucho na učenie hluché. Pýcha peklom dýcha. Studený máj, v stodole raj.
- D. Jablko ďaleko od stromu nepadne. Katarína na ľade, Vianoce na blate. Bez peria ťažko lietať.

UKÁŽKA Č. 3

Kúpe sa slnko v rannej zore,
lež nedobre sa cíti tam;
po modrom nebi driapes' hore,
kde skvelá cesta čaká naň.
A zlaté lesky jeho lúčov
ku mne letia so žiarou skvúcou
a osvecujú moju tvár.

**Ó, vitaj, vitaj premilený
oteplujúci slnka žiar! —**

i skrz teba som osvietený,
a predsa ty vieš dobre len,
že pansláv som, a teda tieň.

http://zlatyfond.sme.sk/dielo/1195/Jesensky_Basne/2#ixzz4aOK1HAv4

Úloha č. 17

Ktorá možnosť nevyplýva z ukážky?

- A. Je skoro ráno a slnko vychádza.
- B. Prší a slnko sa kúpe v daždi.
- C. Slnko je vysoko na modrej oblohe.
- D. Človek s nevítaným názorom sa stáva tieňom.

Úloha č. 18

V ktorej z nasledujúcich možností sú len epitetá?

- A. otepľujúci slnka žiar, vitaj premilený, zlaté lesky
- B. lesky jeho lúčov, skrz teba osvietený, vieš dobre len
- C. osvecujú tvár, so žiarou skvúcou, slnka žiar
- D. v rannej zore, skvelá cesta, so žiarou skvúcou

Úloha č. 19

Čo znamená slovo pansláv?

- A. uvedomelý Slovák
- B. odrodilec
- C. Slovák v cudzine
- D. nepriateľ národa

Úloha č. 20

Ktorá z uvedených charakteristík najviac vystihuje lyriku ako literárny druh?

- A. Obsahuje životné príbehy svätcov so zázračnými a fantastickými prvkami.
- B. Vyjadruje subjektívne nálady, city, realizuje sa básnickými prostriedkami.
- C. Fakty musia byť pravdivé a overené, ale môžu vhodne zosmiešňovať zlo.
- D. Nie príliš dlhý text, ktorý sa zaoberá nejakou kultúrnou, filozofickou či inou otázkou.

Úloha č. 21

*Niektorí žiaci sú ako čierne diery: čo do nich vojde, už z nich nikto nikdy nedostane.
Playstation pod lavicou asi nebude to, čo Komenský označoval ako „škola hrou“.*

Uvedené výroky sú

- A. aforizmus.
- B. príslovie.
- C. porekadlo.
- D. hádanka.

Zdroj: <http://www.burjanoskole.sk/?p=2323>

Úloha č. 22

Pomenujte umelecký prostriedok použitý vo zvýraznených veršoch ukážky č. 3.

Úloha č. 23

Určte literárny druh ukážky č. 3.

Úloha č. 24

V ktorej z možností nie je umelecký prostriedok?

- A. skvelá cesta čaká naň
- B. otepľujúci slnka žiar
- C. zlaté lesky lúčov
- D. modré nebo

Úloha č. 25

V 3. ukážke nájdite antonymum slova *správne*.

2. časť

Motto: Jesť, to je nevyhnutnosť, ale správne jesť, to je umenie.

La Rochefoucauld

Napíšte článok do školského časopisu s názvom: **Nebezpečenstvo nesprávneho stravovania.**

(Rozsah 15 – 20 viet.)

ÚSTNA ČASŤ

Pripravte si prejav na tému, o ktorej hovorí nasledujúci citát:

„Dôležité je neprestať klásť otázky. Zvedavosť má svoj vlastný dôvod existencie. Nemôžeme urobiť nič, iba žasnúť, keď uvažujeme o tajomstvách večnosti, života, nádhernej štruktúry reality. Stačí, ak sa každý deň pokúsime pochopiť iba kúsok tohto tajomstva. Nikdy nestrácajte posvätnú zvedavosť.“

Albert Einstein

Použitá literatúra

1. <http://www.zaujimavyvet.sk/horuce-fakty-o-slnku/> TIGRA, 2004, s. 107, 108. ISBN 80-88869-36-6.
2. http://zlatyfond.sme.sk/dielo/1195/Jesensky_Basne/2#ixzz4aOK1HAv4
3. <http://www.burjanoskole.sk/?p=2323>

Autori: Mgr. Daniela Petříková

Recenzovali: PhDr. Eva Vrbanová, PaedDr. Mária Melichárová

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, Bratislava 2017